

STEPHEN KING

TO

KNJIGA PRVA

Preveo Goran Skrobonja

Beograd, 2008.

*Ovu knjigu sa zahvalnošću posvećujem
mojoj deci. Majka i žena naučile su me
da budem čovek. Deca su me naučila
da budem slobodan.*

Za

*NAOMI REJČEL KING, četrnaestogodišnjakinju;
DŽOZEFA HILSTROMA KINGA, dvanaestogodišnjaka;
OVENA FILIPA KINGA, sedmogodišnjaka.*

*Deco, izmišljotina je istina unutar laži, a
istinitost ove izmišljotine dovoljno je
jednostavna: magija postoji.*

S. K.

SADRŽAJ

DEO 1: PREĐAŠNJA SENKA / 11

1. Posle poplave (1957)	13
2. Posle festivala (1984).....	26
3. Šest telefonskih poziva.....	47
<i>Deri: Prva međuihra</i>	151

DEO 2: JUN 1958. / 167

4. Pad Bena Hanskoma	169
5. Bil Denbro brži od đavola – I	223
6. Jedan od nestalih. Priča iz leta 1958.	253
7. Brana u Jalovini	291
8. Džordžijeva soba i kuća u Niboltovoj ulici	322
9. Čišćenje.....	388
<i>Deri: Druga međuihra</i>	437

DEO 3: ODRASLI / 473

10 Okupljanje	475
11 Šetnje.....	535
12 Tri nezvana gosta.....	614
<i>Deri: Treća međuihra</i>	641

*„Ovaj će grad posle mene još dugo biti tu
Ovaj stari grad je tu, otkad ga pamtim
Istočna strana, zapadna, dobro ih osmotri,
Nema te, ali u kostima i dalje te nosim.“*

– Majkl Stenli Bend

*„Prijatelju stari, za čime to tragaš?
Posle toliko godina u tuđini stižeš
sa slikama odnegovanim
pod nebesima tuđim
daleko od rodne grude.“*

– Džordž Seferis

„Iz plavetnila u pomrčinu.“

– Nil Jang

DEO 1

PREĐAŠNJA SENKA

Počinju!

*Izoštravaju se savršenstva
Cvet baškari latice raznih boja*

široko pod suncem

Ali pčelinji jezik

promaši ih

*One tonu natrag u ilovaču
s jaukom*

*– može se jaukom zvati
to što po njima puzi, drhtaj,
dok venu i nestaju...*

*– Vilijem Karlos Vilijems
Paterson*

Rođen sam u gradu mrtvaca.

–Brus Springstin

GLAVA 1

Posle poplave (1957)

I Užas koji se neće okončati još sledećih dvadeset osam godina – ako je ikada i okončan – započeo je, koliko znam ili mogu da tvrdim, jednim brodom sačinjenim od lista novina koji je, naduven od kiše, otplovio niza slivnik.

Brod se klatio, naginjao, ponovo uspravljao, ronio hrabro kroz varljive vrtloge, i nastavljao put niz Vičamsku ulicu prema semaforu koji je bio na raskrsnici sa Džeksonovom ulicom. Tri vertikalna sočiva semafora bila su tamna tog popodneva u jesen 1957, a kuće su takođe bile potpuno u mraku. Već nedelju dana neprekidno je padala kiša, a pre dva dana zaduvali su i vetrovi. Veći deo Derija tada je izgubio struju, koje i dalje nije bilo.

Dečaćić u žutoj kabanici i crvenim kaljačama veselo je trčao pored broda od novinske hartije. Kiša nije prestala, ali je konačno jenjavala. Dobovala je po žutoj kapuljači dečakove kabanice, i zvučala njegovim ušima kao kiša po krovu radionice... udoban, gotovo topao zvuk. Dečak u žutoj kabanici bio je Džordž Denbro. Imao je šest godina. Njegov brat, Vilijem, poznat većini dece u osnovnoj školi u Deriju (pa čak i učiteljima koji taj nadimak nikada nisu pred njim koristili) kao Mucavi Bil, nalazio se kod kuće i iskašljavao poslednje ostatke sluzi gadnog gripa. Te jeseni 1957, osam meseci pre nego što su otpočeli pravi užasi i dvadeset osam godina pre konačnog obračuna, Mucavi Bil imao je deset godina.

Bil je napravio brod pored koga je Džordž sada trčao. Napravio ga je sedeći u krevetu, naslonjen na gomilu jastuka dok je njihova majka na klaviru u salonu svirala *Za Elizu*, a kiša neumorno šibala po prozoru njegove spavaće sobe.

Na neke tri četvrtine puta niz blok prema raskrsnici i mrtvom semaforu, Vičamska ulica bila je zatvorena za motorizovani saobraćaj

pomoću posuda sa tinjajućom vatrom i četiri narandžasta kozlića. Preko svakog kozlića bilo je šablonom ispisano DERI, ODELJENJE ZA JAVNE RADOVE. Iza njih, kiša se izlila iz slivnika zapušenih grančicama, kamenjem i velikim lepljivim gomilama jesenjeg lišća. Voda je najpre odvalila manje komade pločnika, a onda gramzivo ugrabila čitave pregršti – sve to već trećeg kišnog dana. Do podneva četvrtog dana, poveća parčad kolovoza plovila je raskrsnicom Džeksonove i Vičamske poput malenih splavova na brzacima. Do tada je već mnogo ljudi u Deriju počelo da priča nervozne viceve o Nojevoj barci. Odeljenje za javne radove uspeo je da drži Džeksonovu ulicu otvorenom, ali Vičamska je bila neprohodna zbog kozlića skroz do centra grada.

Ali, svako se s time slagao, najgore je prošlo. Reka Kenduskejš digla se tik do obale u Jalovini i samo nekoliko inča ispod betonskih blokova Kanala koji ju je tesno usmeravao dok je tekla kroz centar. Baš je sada grupa ljudi – među njima i Zak Denbro, Džordžov i Bilov otac – uklanjala vreće s peskom koje je nabacala prethodnog dana, u tako paničnoj žurbi. Juče je izlivanje s velikom štetom od poplave izgledalo gotovo neizbežno. Sam bog zna da se to ranije već desilo – poplava iz 1931. bila je katastrofa koja je koštala milione dolara i gotovo dvadesetak života. To je bilo davno, ali unaokolo je još bilo dovoljno ljudi koji su se toga sećali i plašili ostale. Jedna od žrtava poplave pronađena je dvadeset pet milja istočno, u Baksportu. Ribe su tom nesrećnom gospodinu pojele oči, tri prsta, penis i veći deo levog stopala. Onim što mu je ostalo od ruku držao je volan „forda“.

Sada, međutim, reka je opadala, a kada nizvodno bude postavljena nova hidrocentrala „Bangor“, reka će prestati da predstavlja pretnju. Bar je tako govorio Zak Denbro, koji je radio za „Bangor hidro“. Što se ostalih tiče – pa, buduće poplave nisu bile njihova briga. Važno je bilo prebroditi ovu, ponovo uključiti struju, i potom zaboraviti nepogodu. U Deriju je takvo zaboravljanje tragedija i katastrofa bilo skoro prava umetnost, što će Bil Denbro vremenom otkriti.

Džordž je zastao odmah iza kozlića na ivici duboke jaruge presečene kroz asfaltnu površinu Vičamske ulice. Ta se jaruga pružala gotovo tačnom dijagonalom. Završavala se na suprotnoj strani ulice, otprilike četrdeset stopa dalje nizbrdo od mesta na kojem je sada stajao, pa udesno. Glasno se nasmejao – zvukom usamljene dečje radosti,

poput nekog vedrog trkača tog sivog popodneva – kada je ćudljivi tok vode odneo njegov papirnati brod u minijaturne brzake koje je formirala napuklina u asfaltu. Užurbana voda prosekla je kanal koji se pružao dijagonalno, pa je brod putovao s jedne strane Vičamske ulice na drugu, i bujica ga je nosila toliko brzo da je Džordž morao da se da u trk kako bi ga sustigao. Voda mu je prskala pod kaljačama u blatnjavim mlazevima. Njihove kopče veselo su zvonile dok je Džordž Denbro trčao prema svojoj ćudnovatoj smrti. A osećanje koje ga je u tom trenu ispunjavalo bila je čista i jednostavna ljubav prema bratu Bilu... ljubav i nešto žaljenja što Bil nije mogao da bude tu i vidi ovo, da bude deo svega toga. Naravno da će pokušati da to Bilu opiše kada se vrati kući, ali znao je da neće moći da mu to predstavi *jasno*, onako kako bi Bil mogao *njega* da navede da to vidi da je bio na njegovom mestu. Bil je dobro čitao i pisao, ali čak i u svojim godinama Džordž je bio dovoljno vispren da zna da to nije jedini razlog što Bil u knjižici ima sve petice, ili što učitelji toliko vole njegove sastave. *Pripovedanje* je bilo samo deo toga. Bil je imao moć *zapažanja*.

Brod gotovo da je prošišao dijagonalnim kanalom, bila je to samo jedna strana istrgnuta iz malih oglasa *Deri njuza*, ali Džordž ga je sada zamišljao kao torpedni čamac iz ratnog filma, poput onih koje je ponekad gledao u bioskopu s Bilom, subotom pre podne. Ratni film sa Džonom Vejnom koji se bori protiv Japanaca. Pramac broda od novina brzo je sekao vodu, a onda stigao do slivnika na levoj strani Vičamske ulice. Nova rečica jurila je preko napukline u asfaltu na tom mestu, praveći prilično veliki vrtlog, i njemu se činilo da će brod sigurno biti preplavljen i prevrnut. Opasno se nakrivio, a onda Džordž radosno uskliknuo kada se uspravio, okrenuo i nastavio da se utrkuje dole prema raskrsnici. Džordž brzo potrča da ga sustigne. Iznad njegove glave, lju-titi nalet oktobarskog vetra protresao je drveće, sada gotovo sasvim rasterećeno tovara obojenog lišća zahvaljujući oluji, koja je ove godine predstavljala najokrutnijeg mogućeg žeteoca.

2 Sedeći uspravljen u krevetu, obraza još rumenih od temperature (ali sa groznicom koja se, kao i Kenduskejg, konačno povlačila), Bil je dovršio brod – ali kada je Džordž posegnuo za njim, Bil ga skloni van domašaja. „S-sad mi donesi p-p-parafin.“

„Šta je to? Gde se nalazi?“

„Na podrumskoj p-po-polici kad silaziš d-dole“, reče Bil. „U kutiji na kojoj piše Goh-Goh-holf... *Golf*. Donesi mi to i nož, i p-posudu. I kuh-kutiju ših-ših-šibica.“

Džordž poslušno ode dole da donese te stvari. Mogao je da čuje majku kako svira klavir, sada ne *Za Elizu*, već nešto drugo što mu se nije toliko sviđalo – nešto što je zvučalo suvo i sitničavo; mogao je da čuje kišu kako uporno dobuje po kuhinjskim prozorima. To su bili prijatni zvuci, ali silazak niz podrumске stepenice nije mu se dopadao, jer je uvek zamišljao kako dole u mraku ima nečega. To je, naravno, bilo glupo, tako mu je govorio otac, tako mu je govorila i majka, i što je još važnije, tako mu je govorio i Bil, ali opet...

Nije voleo čak ni da otvara vrata kako bi upalio svetlo, zato što je uvek pomišljao – ovo je bilo toliko izvanredno glupo da se nije usuđivao nikome da ispriča – da će mu se, dok bude pipao tražeći prekidač za svetlo, neka užasna šapa s kandžama lagano spustiti na ručni zglob... a onda ga povući dole u mrak koji zaudara na zemlju i mokro, nerazaznatljivo trulo povrće.

Glupane! Ne postoje stvari s kandžama, skroz dlakave i pune ubilačke pakosti. Svaki čas poneko bi pomahnitao i pobio mnogo ljudi – ponekad je Čet Hantli govorio o takvim stvarima u večernjim vestima – i naravno, bile su tu komunjare, ali dole u njihovom podrumu nije živeo nikakav monstruozi čudak. Ipak, ta pomisao motala mu se po glavi. U tim beskrajnim trenucima dok je pipao tražeći prekidač desnom rukom (leva mu je bila obavijena oko dovratka u samrtničkom stisku), taj podrumski miris kao da se pojačavao da ispuni čitav svet. Mirisi zemlje i mokrog, davno nestalog povrća spajali su se u očigledan i neizbežan smrad, smrad monstruma, apoteozu svih čudovišta. Bio je to smrad nečega za šta on nije imao ime, smrad Toga, što čući i vreba i spremno je da iskoči. Stvorenje koje bi pojelo bilo šta, ali oseća naročitu glad prema dečaćkom mesu.

Otvorio je tog jutra vrata i beskonačno pipao tražeći prekidač, držeći se za dovratak u uobičajenom samrtničkom stisku, očiju čvrsto zatvorenih, dok mu je vrh jezika izvirivao iz usana nalik na korenčić koji u agoniji traži vodu na sušnom mestu. Smešno? Svakako! Smeš da se kladiš! *Vidi Džordžija! Džordži se boji mraka! Kakva beba!*

Zvuk klavira dopirao je iz onoga što je njegov otac zvao dnevnom sobom a majka salonom. Zvučalo je kao muzika sa drugog sveta, daleko, onako kako razgovor i smeh na prepunoj letnjoj plaži moraju da zvuče iscrpljenom plivaču koji se bori s podvodnom strujom što ga vuče prema pučini.

Prstima napipa prekidač! Ah!

Pritisnu ga...

...i ništa. Nema svetla.

Do đavola! Struja!

Džordž trgnu ruku natrag, kao iz korpe pune zmija. Zakoračio je unazad od otvorenih podrumskih vrata, ustreptalog srca u grudima. Nema struje, naravno – zaboravio je da nema struje. O, bože! Šta sad? Da se vrati i kaže Bilu kako nije mogao da donese kutiju parafina zato što se plašio da nešto može da ga ščepa dok stoji na podrumskim stepenicama, nešto što nije bilo ni komunjara niti masovni ubica već stvorene gore od oboje? Da će jednostavno dogmizati delom sopstvene truleži između stubova stepeništa i zgrabiti ga za članak noge? To bi dobro prošlo, zar ne? Drugi bi se možda i smejali takvoj mašti, ali Bil se ne bi smejao. Bil bi bio besan. Bil bi rekao: „Odrasti, Džordži... želiš li taj brod ili ne?“

Kao da mu je njegova misao bila šlagvort, Bil se oglasi iz svoje spavaće sobe. „Jesi li uh-uh-umro tamo, Džordži?“

„Nisam, donosim ga, Bile“, odazva se Džordži smesta. Protrljao je ruke pokušavajući da natera naježene kvržice pune krivice da nestanu i da mu koža ponovo postane glatka. „Samo sam stao da popijem malo vode.“

„Pa, p-požuri!“

I tako je sišao niz četiri stepenika do podrumske police, sa srcem nalik na topli, zahuktali čekić u grlu, sa kosom na potiljku u stavu mirno, vrelih očiju, hladnih ruku, siguran da će se svakog trena vrata podruma zalupiti sama od sebe i prekinuti belo svetlo koje pada kroz kuhinjske prozore, a onda će čuti To, nešto gore od svih komunjara i ubica na svetu, gore od Japanaca, gore od Atile Henskog, gore od bilo čega iz stotinu horor filmova. To, što duboko reži – čuće režanje u tim mahnitim trenucima pre nego što bude skočilo na njega i rasporilo mu stomak.

Smrad podruma danas je bio gori nego ikada, zbog poplave. Kuća im se nalazila se u Vičamskoj ulici, blizu vrha brda, i oni su izbegli ono

najgore, ali dole je još bilo ustajale vode koja je procurela unutra kroz stare kamene temelje. Smrad je bio dubok i neprijatan, i primoravao vas je da udišete što je pliće moguće.

Džordž preturi po starudijama na polici koliko god je brzo mogao – stare konzerve kreme za cipele „kivi“ i krpe za glancanje cipela, slomljenu lampu na kerozin, dve gotovo prazne boce „vindeksa“, staru pljosnatu konzervu voska *turtle wax*. Iz nekog razloga ova konzerva ostavi utisak na njega, i on provede gotovo trideset sekundi gledajući sliku kornjače na poklopcu u nekoj vrsti hipnotisanog čuđenja. Onda je baci nazad... i eto nje, najzad, četvrtaste kutije na kojoj je pisala reč GOLF.

Džordž je zgrabi i ustrča uza stepenice što je brže mogao, odjednom svestan da mu viri kraj košulje i odjednom siguran da će mu kraj košulje ujedno biti i propast: stvar u podrumu će mu dozvoliti da gotovo sasvim izađe, a onda će ga zgrabiti za kraj košulje, odvući ga nazad i...

Stigao je do kuhinje i zalupio vrata za sobom. Tresnula su kao od promaje. Naslonio se na njih zatvorenih očiju, znojavih ruku i čela, i sa kutijom parafina čvrsto stisnutoj u šaci.

Klavir prestade, i majčin glas dolebde do njega: „Džordži, možeš li sledeći put malo jače da zalupiš ta vrata? Možda ćeš uspeti da polupaš koji tanjir u velškoj komodi, ako se stvarno potrudiš.“

„Izvini, mama“, odazva se on.

„Džordži, pustahijo“, reče Bil iz svoje spavaće sobe. Stišao je glas kako ga majka ne bi čula.

Džordž se malo zakikota. Strah mu je već bio nestao; skliznuo je s njega onako lako kao što noćna mora sklizne sa čoveka koji se budi iz njenog stiska, hladne kože i teška daha; koji se opipava po telu i zuri u ono što ga okružuje ne bi li se uverio da se ništa od toga nije uopšte dogodilo, a onda smesta počinje da zaboravlja. Polovine više nema do trenutka kad mu stopala dodirnu pod; tri četvrtine do trenutka kada izađe ispod tuša i počne da se briše peškirom; sve, u vreme kad doručak privodi kraju. Sve nestane... do sledećeg puta, kada se u zagrljaju košmara ponovo seti svih strahova.

Ta kornjača, mislio je Džordž odlazeći prema fioci tezge gde su se nalazile šibice. *Gde li sam već video takvu kornjaču?*

Ali nikakav odgovor nije mu se javio, i on izbacio to pitanje iz glave.

Uzeo je kutiju šibica iz fioke, nož sa stalaže (držeći oštricu pažljivo dalje od sebe, kako ga je tata učio), i malu posudu iz velike komode u trpezariji. Onda se vratio u Bilovu sobu.

„K-koje si ti d-dupe, Džoh-Džordži“, reče Bil sasvim ljubazno, i odgurnu malo bolesničkih stvari na noćnom ormariću unazad; praznu čašu, bokal s vodom, papirne maramice, knjige, bocu *Viksovog* „vaporaba“ – čiji će miris Bila celog života podsećati na zapušene grudi pune šlajma, i slinav nos. Bio je tu i stari „filko“ radio koji nije svirao ni Šopena niti Baha, već pesmu Litl Ričarda... vrlo tiho, doduše, toliko tiho da je Litl Ričardu bila oduzeta sva njegova sirova i elementarna snaga. Njihova majka, koja je studirala klasični klavir na Džulijardu, mrzela je rokenrol. Ne samo da joj se nije dopadao; gnušala ga se.

„Nisam ja d-dupe“, reče Džordž dok je sedao na ivicu Bilovog kreveta i stavljao na natkasnu stvari koje je sakupio.

„Jesi, jesi“, reče Bil. „Ništa drugo do jedno veliko smeđe d-dupe, to si ti.“

Džordž pokuša da zamisli dete koje nije ništa drugo do jedno veliko d-dupe na nogama, i počeo da se kikoće.

„D-dupe ti je veće od *Ogaste*“, reče Bil, počevši takođe da se kikoće.

„Tvoje d-dupe je veće od cele *države*“, uzvratil Džordž. Ovo naterra dečake u dvominutni grohotni smeh.

Usledio je razgovor šapatom, jedan od onih koji vrlo malo znače bilo kome osim malim dečacima: optužbe o tome ko je najveće d-dupe, ko ima najveće d-dupe, čije je d-dupe najviše smeđe, i tako dalje. Konačno Bil izgovori jednu od zabranjenih reči – optužio je Džordža da je veliko smeđe usrano d-dupe – i obojica se zaceniše od smeha. Bilov smeh pretvori se u napad kašlja. Kada je ovaj konačno počeo da jenjava (do tada je Bilovo lice poprimilo boju šljive što je Džordž posmatrao pomalo zabrinuto), klavir ponovo prestade. Obojica pogledaše prema salonu, osluškujući struganje klavirske klupice odgurnute unazad, osluškujući nestrpljive korake njihove majke. Bil zabi usta u prevoj lakta, prigušujući i poslednje kašljanje, istovremeno pokazujući prema bokalu. Džordž mu nasu čašu vode, i on otpli iz nje.

Klavir ponovo otpoče – opet *Za Elizu*. Mucavi Bil nikada nije zaboravio tu kompoziciju, čak i mnogo godina kasnije nikada se nije dogodilo da mu se zbog nje ne naježi koža na rukama i leđima; srce bi mu

zastalo i on bi se setio: *Moja majka je to svirala na dan kad je Džordži umro.*

„Još ćeš da kašlješ, Bile?“

„Ne.“

Bil izvuče papirnu maramicu iz kutije, zakrklja, ispljunu šljajm u nju, zgužva je i baci u korpu za otpatke pored kreveta, koja je bila puna takvih izgužvanih maramica. Zatim otvori kutiju parafina i ispusti voštanu kocku na dlan. Džordž ga je pažljivo posmatrao, ali nije progovario niti zapitkivao. Bil nije voleo da Džordž priča s njim dok on nešto radi, ali Džordž je naučio da će, samo ako drži usta zatvorena, Bil obično sam objasniti šta radi.

Bil je nožem odsekao komadić parafinske kocke. Stavio ga je u činiju, zatim upalio šibicu i stavio je preko parafina. Dva dečaka su posmatrala žuti plamičak dok je zamirući vetar nanosio kišu na prozore u povremenim naletima.

„Moramo brod zaštititi od vode inače će se prosto navlažiti i potonuti“, reče Bil. Kada je bio sa Džordžom, malo je mucao – ponekad nimalo. U školi, međutim, to je umelo da bude toliko gadno da mu je bilo nemoguće da govori. Razgovor bi bio prekinut i Bilovi drugovi gledali bi na drugu stranu, dok bi se Bil grčevito držao za stranice svoje klupe, lice mu postajalo crveno gotovo kao njegova kosa, poluzatvorenih očiju dok bi pokušavao da iščupa neku reč iz tvrdoglavog grla. Ponekad – gotovo uvek – reč bi došla. Drugi put bi jednostavno odbila. Kada je imao tri godine udarila su ga kola i odbacila u zid zgrade; sedam sati bio je bez svesti. Mama je tvrdila da je ta nesreća izazvala mucanje. Džordž je ponekad osećao da njegov otac – a ni sam Bil – nisu tako sigurni u to.

Parče parafina u činiji gotovo se sasvim istopilo.

Plamen šibice se stočio niže, postajući plav dok je obuhvatao kartonski štapić, a onda se ugasio. Bil umoči prst u tečnost, pa ga trgnu napolje uz jedva čujno siktanje. Pokajnički se nasmešio Džordžu. „Vrelo“, rekao je. Nekoliko sekundi kasnije umočio je prst ponovo i počeo da premazuje voskom stranice broda, gde se ovaj brzo sušio u mlečnu sumaglicu.

„Mogu ja malo?“ upita Džordž.

„Važi. Samo nemoj da ti kane na ćebad, jer će te mama odrati.“

Džordž umoči prst u parafin koji je sada bio veoma topao ali ne i vreo i poče da ga nanosi po drugoj strani broda.

„Ne stavljaj toliko, d-dupe jedno!“ reče Bil. „Hoćeš da ti potone na prvoj plovidbi?“

„Izvini.“

„U redu je. Samo p-polako.“

Džordž je dovršio drugu stranu, a onda uzeo brod u ruke. Delovao je nešto teže, ali ne mnogo. „Strava je“, reče on. „Idem napolje da ga porinem.“

„Da, uradi tako“, reče Bil. Odjednom je izgledao umorno – umorno i još ne naročito dobro.

„Voleo bih da možeš i ti da ideš“, reče Džordž. I bilo je tako. Bil bi posle izvesnog vremena počeo da se ponaša kao šef, ali je uvek imao najsajnije ideje i gotovo ga nikad nije ćuškao. „Ona je, u stvari tvoj brod.“

„On“, reče Bil. „Za brod se kaže o-on.“

„Dobro onda, on.“

„I ja bih voleo da mogu da idem“, reče Bil mrzovoljno.

„Pa...“ Džordž se promeškolji s jedne noge na drugu, sa brodom u rukama.

„Obuci stvari za kišu“, reče Bil, „inače ćeš završiti sa grih-gripom kao ja. Verovatno ćeš ga u svakom slučaju zakačiti, od mojih klich-klica.“

„Hvala, Bile. Lep je brod.“ I on učini nešto što nije učinio odavno, nešto što Bil nikada neće zaboraviti; nagnu se i poljubi brata u obraz.

„Sad sigurno ima da ga zakačiš, d-dupe jedno“, reče Bil, ali je svejedno delovao osokoljeno. Nasmehio se Džordžu. „I vrati sve te stvari nazad. Inače će mama da ših-šizne.“

„Naravno!“ Sakupio je opremu za zaštitu od vode i prešao preko sobe, sa brodom nesigurno postavljenim na vrh kutije parafina, koja je ležala u činijici, nakrivo.

„Džoh-Džoh-Džordži?“

Džordž se okrenu i pogleda brata.

„P-pazi se.“

„Naravno.“ Čelo mu se malo nabra. Takve stvari govore majke, a ne starija braća. To mu je bilo čudno koliko i ono kad je poljubio Bila. „Naravno da hoću.“

Izašao je. Bil ga više nikada nije video.

3 I eto ga sada, kako juri za svojim brodom niz levu stranu Vičamske ulice. Trčao je brzo ali voda je tekla brže i njegov brod je odmićao napred. Čuo je sve potmuliju riku i video kako pedeset jardi nizbrdo voda u slivniku u kaskadama otiče u odvod za slučaj oluje, koji je još bio otvoren. Bio je to dugi, mračni polukrug usečen u ivičnjak, i dok je Džordž posmatrao, oguljena grana, s korom tamnom i sjajnom poput kože tuljana, jurnula je u čeljusti odvoda. Za trenutak je visila tamo, a onda skliznula unutra. Tamo se uputio i njegov brod.

„Uh, sranje nad sranjima!“ povikao je užasnut.

Ubrzao je, i na tren je pomislio da će uhvatiti brod. A onda mu se stopalo okliznu, i on pade naglavačke, odravši koleno i uzviknuvši od bola. Iz nove trotoarske perspektive gledao je kako se njegov brod dva puta vrti ukrug, za tren uhvaćen u novom vrtlogu, a potom nestaje.

„Sranje nad *sranjima!*“ povika on opet, i opali pesnicom po trotoaru. I to ga je zabolelo, pa je zajecao. Kakav glupavi način da se izgubi brod!

Ustao je i otišao do odvoda. Kleknuo je i zavirio unutra. Voda je stvarala vlažan šuplji zvuk dok je padala u mrak. Bio je to jeziv zvuk. Podsećao ga je na...

„Ha?“ Kao da je neko ovaj zvuk iz njega izvukao udicom, i on ustuknu.

Tamo bile žute oči; oči kakve je uvek zamišljao ali nikada nije zaista i ugledao dole u podrumu. To je životinja, pomisli on nepovezano, *ništa drugo, neka životinja, možda kućna mačka koja se tu dole zaglavila...*

A opet, bio je spreman da beži – i pobegao bi za sekund ili dva, da je njegova mentalna razvodna tabla uspela da se izbori sa šokom koji su kod njega izazvala ta dva sjajna žuta oka. Osećao je pod prstima neravnu površinu makadama i tanke mlazeve hladne vode koji teku oko njih. Video je sebe samog kako ustaje i uzmiče, a onda mu se glas – savršeno razuman i prilično prijatan glas – obrati iz unutrašnjosti odvoda.

„Zdravo, Džordži“, rekao je.

Džordž trepnu i ponovo pogleda. Jedva je mogao da poveruje u ono što je video; bilo je to nešto nalik na izmišljenu priču, ili film za koji znate da u njemu životinje igraju i govore. Da je bio deset godina stariji, ne bi poverovao u ono što vidi, ali nije mu bilo šesnaest. Imao je šest godina.

U odvodu se nalazio klovn. Svetlost je tamo unutra bila prigušena, ali bila je dovoljna da Džordž Denbro bude siguran u ono što vidi. Bio je to

klovn, kao u cirkusu ili na TV-u. U stvari, ličio je na mešavinu Bozoa i Klarabela, koji je govorio trubeći kroz njegovu (ili njenu? – Džordž nikada nije bio sasvim siguran u pol) trubu u *Zdravo da ste subotom ujutro*. Bufalo Bil je, izgleda, jedini mogao da razume Klarabela, i to je Džordža uvek teralo da prsne u smeh. Lice klovnova u odvodu bilo je belo, na stranama čelave glave bili su čuperci riđe kose, a preko usta bio mu je naslikan veliki klovnovski osmeh. Da je Džordž bio stariji koju godinu, svakako bi pomislilo na Ronalda Mekdonalda pre nego na Bozoa ili Klarabela.

Klovn je držao svežanj balona svih boja, kao predivno zrelo voće, u jednoj ruci.

U drugoj je držao Džordžov brod od novina.

„Želiš li svoj brod, Džordži?“ klovn se smešio.

Džordž mu uzvratilo osmehom. Nije mogao da odoli; bio je to osmeh na koji se jednostavno moralo odgovoriti. „Sigurno da želim“, reče on.

Klovn se nasmeja. „Sigurno da želim. To je *dobro!* To je *jako dobro!* A šta misliš o balonu?“

„Pa... naravno!“ Posegnuo je napred... a onda sa oklevanjem povukao ruku natrag. „Ne bih smeo da primam stvari od nepoznatih. Tako mi je tata rekao.“

„Veoma mudro od tvog tate“, reče klovn u odvodu, smešeći se. *Kako sam, čudio se Džordž, samo mogao da pomislim da su mu oči žute?* Bile su svetle, razigrane i plave, boje maminih očiju, i Bilovih. „Zaista veoma mudro. Zato ću se predstaviti. Džordži, ja sam gospodin Bob Grej, poznat još kao Penivajz, klovn koji igra. Penivajz, upoznaj se sa Džordžom Denbroom. Džordže, upoznaj se sa Penivajzom. A sada smo se upoznali. Više ti nisam nepoznat, kao ni ti meni. Je l' taako?“

Džordž se nasmeja. „Valjda.“ Ponovo je posegnuo napred... i ponovo povukao ruku natrag. „Kako si dospeo tamo dole?“

„Oluja me je prosto oduuuvala“, reče Penivajz, klovn koji igra. „Oduvala je čitav cirkus. Osećaš li miris cirkusa, Džordži?“

Džordž se nagnu napred. Odjednom je mogao da namiriše kikiriki! Vrući prženi kikiriki! I sirće! Ono belo što se sipa na pomfrit kroz rupu na poklopcu! Mogao je da namiriše šećernu penu i krofne koje se peku i jedva osetan ali gromoviti smrad izmeta divljih zveri. Mogao je da namiriše veselu aromu piljevine iz prolaza. A opet...

A opet, ispod toga bio je miris poplave i lišća u raspadanju i mračnih senki odvoda. Taj miris bio je vlažan i truo. Miris podruma.

Ali drugi mirisi bili su jači.

„Još kako osećam“, reče on.

„Želiš li svoj brod, Džordži?“ upita Penivajz. „Ponavljam samo zato što ne izgleda kao da ga mnogo želiš.“ Podigao ga je, osmehujući se. Nosio je vrećasto svilen odelo sa sjajnim velikim narandžastim dugmetima. Svetla kravata, metalnoplava, mlitavo mu je visila, a na rukama je imao velike bele rukavice, poput onih koje uvek nose Miki Maus i Paja Patak.

„Da, naravno“, reče Džordž, gledajući u odvod.

„A balon? Imam i zelene i žute i plave...“

„Plutaju li?“

„Plutaju?“ Klovn raširi osmeh. „O da, zaista. Plutaju! A ima i šećerne pene...“

Džordž posegnu.

Klovn ga ščepa za ruku.

I Džordž vide kako se klovnovo lice menja.

Ono što je video bilo je dovoljno strašno da u poređenju s tim njegove najgore maštarije izgledaju kao slatki snovi; ono što je video uništilo je njegov razum jednim razdirućim udarcem.

„Plutaju“, pevušio je stvor u odvodu zagušenim, kikitavim glasom. Držao je Džordža za ruku čvrstim i koprcavim stiskom, vukući ga ka toj strašnoj tami gde je voda jurila, hućala i bućala dok je odnosila tovar olujnih otpadaka prema moru. Džordž skrenu pogled od tog konačnog crnila i počeo da vrišti u kišu, da bezumno vrišti u belo jesenje nebo koje se nadvilo nad Deri tog jesenjeg dana 1957. Krici su mu bili kreštavi i prodorni, i uzduž i popreko Vičamske ulice ljudi izadoše na prozor ili izjuriše na verandu.

„Plutaju“, režalo je, „plutaju, Džordži, a kad budeš dole sa mnom, plutaješ i ti...“

Džordž zviznu ramenom o beton ivičnjaka i Dejv Gardner, koji je toga dana zbog poplave ostao kod kuće i izostao s posla u „Šuboutu“, video je samo malog dečaka u kišnoj kabanici, malog dečaka koji vrišti i koprcu se u slivniku dok mu blatnjava voda klizi preko lica i guši mu krike.

„Ovde dole sve *pluta*“, prošaputa taj kikitavi, truli glas, i odjednom se začu buka rastrzanja uz plamteći nalet agonije, i Džordž Denbro izgubi svest.

Dejv Gardner je prvi stigao tamo, i mada je došao samo četrdeset pet sekundi posle prvog vriska, Džordž Denbro je već bio mrtav. Gardner ga zgrabi za leđa kabanice, izvuče ga na ulicu... i poče i sam da vrišti kad se Džordžovo telo prevrnu u njegovim rukama. Leva strana Džordžove kabanice bila je svetlocrvena. Krv je tekla u odvod iz rascepljene rupe gde se nekad nalazila leva ruka. Vršak kosti, stravično svetao, virio je kroz izderanu tkaninu.

Dečakove oči zurile su gore u belo nebo, i kada se Dejv oteturao unazad prema drugima koji su već tamo-amo trčali ulicom, one počeše da se pune kišom.

4 Negde ispod, u odvodu koji se već gotovo napunio viškom kišnice (tamo dole nije moglo da bude nikoga, izjaviće kasnije okružni šerif novinaru *Deri njuza* sa nemoćnim besom jačine agonije; i samog Herkulesa bi odnela ta nadošla bujica), Džordžov brod je hitao dalje kroz zamračene odaje i duge betonske hodnike u kojima je urlkala i odzvanjala voda. Izvesno vreme jurio je rame uz rame s mrtvim piletom koje je plutalo sa žučkastim, reptilskim kandžama uperenim u hrapavi plafon; zatim, na nekom raskršću istočno od grada, pile bi odneto ulevo, a Džordžov brod nastavi pravo.

Sat kasnije, dok su Džordžovoj majci davali sedative u hitnoj pomoći bolnice *Deri houm* i dok je Mucavi Bil sedeo omamljen, beo i nem u krevetu, slušajući kako mu otac promuklo jeca u salonu gde je njegova majka svirala *Za Elizu* kada je Džordž izlazio, brod je izleteo kao tane kroz betonsko okno, kao iz puščane cevi, i jurnuo punom brzinom niz kanal brane u bezimenu rečicu. Kada se ona susrela sa uzavrelom, nadošlom rekom Penobskot, dvadeset minuta kasnije, prvi procepi plavetnila počeli su da se pojavljuju gore na nebu. Oluja je prošla.

Brod je uranjao, njihao se i ponekad se punio vodom, ali nije potonuo; dva brata dobro su ga zaštitila od vode. Ne znam gde se konačno zaustavio, ako se to uopšte i dogodilo; možda je stigao do mora i tamo zauvek plovi, kao čarobni brod iz bajke. Znam samo da je još plvio i jurio na leđima poplave kada je prešao gradske granice Derija u Mejnu, i tamo zauvek nestao iz ove priče.